

UOT 330.34; 658.8

DOI 10.30546/JIECM.2025.2.2028

ŞƏRQİ ASIYA ÖLKƏLƏRİNİN TEXNOPOLİS TƏCRÜBƏSİ VƏ AZƏRBAYCANIN QEYRİ-NEFT SEKTORUNA TRANSFER POTENSİALI**Günay Qnyaz qızı Həşimova****Bakı Biznes Universiteti****gunay.hesimova07@gmail.com**

***Xülasə.**Məqalədə Şərqi Asiya ölkələrinin (Yaponiya, Cənubi Koreya, Çin və Tayvan) texnopolis təcrübəsi hərtərəfli təhlil olunmuş və bu modelin Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna tətbiq imkanları araşdırılmışdır. Təhlil göstərir ki, texnopolislər universitetlər, tədqiqat institutları və sənaye müəssisələri arasında qarşılıqlı inteqrasiya əsasında fəaliyyət göstərərək innovasiya ekosisteminin formalaşmasına mühüm töhfə verir. Şərqi Asiya ölkələrinin uğur nümunələri sübut edir ki, dövlət dəstəyi, elmi potensialın səfərbər olunması, startapların inkişafı və xarici investisiyaların cəlb edilməsi texnopolis modelinin davamlılığını təmin edən əsas amillərdir.*

Azərbaycanın iqtisadi inkişaf prioritetləri nəzərə alınaraq müəyyən olunmuşdur ki, texnopolis yanaşmasının ölkənin qeyri-neft sektorunda tətbiqi innovasiya yönümlü istehsalın genişlənməsinə, yüksək texnologiyalı məhsulların ixrac potensialının artırılmasına və insan kapitalının daha səmərəli istifadəsinə imkan yaradacaqdır. Məqalənin əsas elmi yeniliyi ondan ibarətdir ki, Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis təcrübəsi Azərbaycan reallıqlarına uyğun olaraq adaptasiya imkanları baxımından sistemli şəkildə təhlil edilmişdir.

Aparılan araşdırmalar nəticəsində belə qənaətə gəlinir ki, texnopolislərin Azərbaycanda tətbiqi iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi prosesini sürətləndirəcək, rəqabətqabiliyyətliliyi artıracaq və regional inkişafın yeni mərhələsini təmin edəcəkdir.

***Açar sözlər:** texnopolis, innovasiya, qeyri-neft sektoru, texnoloji transfer, Şərqi Asiya, Azərbaycan*

Giriş.Qlobal iqtisadi inkişaf prosesində texnopolislərin rolu getdikcə daha da aktuallaşır. Müasir şəraitdə iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyi təkcə təbii resurslardan asılı olmayıb, həm də yüksək texnologiyaların, innovasiya yönümlü istehsalın və bilik əsaslı iqtisadiyyatın inkişaf səviyyəsi ilə müəyyən edilir. Bu baxımdan texnopolis konsepsiyası yalnız yeni istehsal məkanı kimi deyil, həm də elmi-tədqiqat, təhsil və sənaye sektorlarını birləşdirən strateji platforma kimi çıxış edir. Belə mərkəzlərdə yaradıcı mühit, texnologiyaların kommersionlaşdırılması və startapların dəstəklənməsi üçün əlverişli şərait formalaşdırılır ki, bu da milli iqtisadiyyatların innovasiya dayanıqlığını artırır. Xüsusilə Şərqi Asiya ölkələrinin təcrübəsi texnopolis modelinin praktik nəticələrini aydın şəkildə nümayiş etdirir. Yaponiya 1970-ci illərdən etibarən Tsukuba Science City kimi texnopolislər vasitəsilə elmi tədqiqatların və yüksək texnologiyalı istehsalın konsentrasiyasını təmin edib. Cənubi Koreyada Pangyo Techno Valley kimi nümunələr dövlət dəstəyi ilə startapların inkişafına və universitet-sənaye əməkdaşlığının güclənməsinə təkan verib. Çin isə Shenzhen və Zhongguancun kimi texnopolislər vasitəsilə beynəlxalq investisiya cəlb edərək texnologiyaların sürətli kommersionlaşdırılmasına nail olub. Tayvanın Hsinchu Science Park təcrübəsi isə yarımkeçirici sənayesinin və informasiya texnologiyalarının inkişafında həlledici rol oynayıb. Bu ölkələrin hamısında orta qəhət kimi dövlət siyasətinin dəstəyi, universitetlərin elmi potensialı və sənaye müəssisələrinin aktiv iştirakı qeyd olunur.

Mövzunun aktuallığı: Azərbaycan üçün bu təcrübənin öyrənilməsi xüsusilə aktuallıq kəsb edir. Belə ki, ölkənin əsas strateji hədəfi neftdən asılılığı azaltmaq və qeyri-neft sektorunun dayanıqlı

inkışafını təmin etməkdir. Bu işə yalnız yeni texnologiyaların, innovativ sahibkarlığın və universitet–sənaye–dövlət əməkdaşlığına əsaslanan elmi-texnoloji infrastrukturun yaradılması ilə mümkündür. Texnopolis modelinin tətbiqi işə məhz bu məqsədlərə xidmət etməklə, iqtisadiyyatın rəqabətədavamlılığını və investisiya cəlbediciliyini artırmağa imkan yaradır.

Tədqiqatın məqsədi: Bu tədqiqatın əsas məqsədi Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis modelinin formalaşma və inkışaf təcrübəsini öyrənmək, onların institusional və innovasiya idarəetmə mexanizmlərini təhlil etmək və əldə olunan nəticələr əsasında Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna, xüsusilə də KOB-ların innovasiya-investisiya fəaliyyətinə uyğun transfer imkanlarını müəyyənləşdirməkdir.

Bu məqsədə nail olmaq üçün aşağıdakı alt-məqsədlər qarşıya qoyulur:

1. Nəzəri-metodoloji baza – texnopolis konsepsiyasının iqtisadi mahiyyətini, innovasiya ekosistemlərindəki rolunu və qlobal yanaşmalarını təhlil etmək;
2. Beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi – Yaponiya, Cənubi Koreya, Çin və Sinqapur kimi Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis inkışaf modellərinin strukturunu və uğur amillərini araşdırmaq;
3. Azərbaycan kontekstində qiymətləndirmə – mövcud qeyri-neft sektorunun inkışaf səviyyəsini, KOB-ların innovasiya potensialını və dövlətin institusional dəstək mexanizmlərini analiz etmək;
4. Transfer imkanlarının müəyyənləşdirilməsi – Şərqi Asiya təcrübəsinin hansı elementlərinin Azərbaycan reallığına uyğunlaşdırıla biləcəyini göstərmək;
5. Praktiki tövsiyələrin hazırlanması – Azərbaycanın innovasiya ekosistemində texnopolislərin yaradılması, KOB-ların texnoloji transformasiyası və xarici investisiya cəlbediciliyinin artırılması istiqamətində elmi əsaslandırılmış təkliflər irəli sürmək.

Tədqiqatın obyektı : Azərbaycanın iqtisadiyyatında qeyri-neft sektorunun inkışafı çərçivəsində kiçik və orta sahibkarlıq (KOS) subyektlərinin fəaliyyətinin innovasiya və investisiya cəlbediciliyidir.

Tədqiqatın metodları: Tədqiqatda elmi-abstrakt və məntiqi təhlil, iqtisadi-statistik, həmçinin müqayisəli təhlil metodlarından istifadə olunmuşdur.

MATERİALLAR VƏ MÜZAKİRƏLƏR

Texnopolis anlayışı 1970-ci illərdən etibarən şəhər və regionlarda yüksək texnologiyalı innovasiya mərkəzləri kimi inkışaf etməyə başlamışdır. Bu mərkəzlərin əsas məqsədi elmi-tədqiqat müəssisələrini, universitetləri və sənaye sektorunu bir platformada birləşdirərək innovasiya proseslərinin sürətlənməsini təmin etməkdir. Texnopolis konsepsiyası həmçinin yerli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətini artırmaq, yeni iş yerləri yaratmaq və yüksək texnologiyalı məhsulların istehsalını təşviq etmək üçün strateji vasitə kimi qəbul olunur. Şərqi Asiyada texnopolislərin inkışafı dövlət tərəfindən güclü şəkildə dəstəklənmişdir. Burada universitetlər, R&D mərkəzləri və sənaye parkları arasında qarşılıqlı əlaqə və strateji əməkdaşlıq təmin olunur ki, bu da bilik əsaslı iqtisadiyyatın formalaşmasını sürətləndirir [1, s.48]. Dövlət siyasəti yalnız maddi dəstəkdən ibarət olmayıb, eyni zamanda qanunvericilik və inzibati mexanizmlərlə texnopolislərin fəaliyyətinin səmərəliliyini artırır. Yaponiyada texnopolis nümunələri, məsələn, Tsukuba Science City və Osaka Innovation Hub, elmi-tədqiqat və sənaye sektorlarını birləşdirərək innovativ məhsulların sürətli kommersi-yalaşdırılmasına və yüksək texnologiyalı istehsalın inkışafına xidmət edir [2, s.350]. Bu texnopolislərdə universitetlər və sənaye müəssisələri arasında layihə əsaslı əməkdaşlıq modeli tətbiq olunur, laboratoriyalar və tədqiqat infrastrukturunu startaplar və texnoloji şirkətlər üçün əlçatan edilir.

Cənubi Koreyada HITECH Valley və Pangyo Techno Valley modelləri işə startapların inkubasiyası, maliyyə dəstəyi, ixtisaslaşmış təlim proqramları və universitet-sənaye əməkdaşlığının gücləndirilməsi kimi mexanizmlərlə texnoloji innovasiyaların kommersi-yalaşdırılmasını təşviq edir [3, s.210]. Bu texnopolislər, həmçinin beynəlxalq sərmayələrin cəlb olunması və yerli texnoloji ekosistemin formalaşdırılması baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır.

Çin və Tayvanda, xüsusilə Shenzhen və Hsinchu Science Park nümunələri, texnoloji transferin sürətləndirilməsi, innovativ müəssisələr üçün əlverişli investisiya mühitinin yaradılması və qeyri-neft

sektorunun inkişafının stimullaşdırılması kimi mühüm rol oynayır [4, s.106]. Bu texnopolislər həm yerli, həm də xarici şirkətlərin elmi-tədqiqat layihələrində iştirakını təşviq edir, yüksək texnologiyalı məhsulların istehsalı və ixracını artırır. Beləliklə, Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis modeli iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, yüksək texnologiyalı istehsalın təşviqi və innovasiya yönümlü inkişafın təmin olunması baxımından uğurlu nümunə kimi çıxış edir.

Cədvəl 1:

Şərqi Asiya Texnopolis Təcrübəsinin Xüsusiyyətləri

Ölkə	Texnopolis nümunəsi	Əsas xüsusiyyətlər	Sektor fokusları
Yaponiya	Tsukuba Science City	Dövlət dəstəyi, R&D universitet inteqrasiyası	Nanotexnologiya, bio, elektronika
Cənubi Koreya	Pangyo Techno Valley	Startup inkubasiya, texnologiya transfer	IT, bio, avtomatika
Çin	Shenzhen Science Park	Xarici investisiya cəlbi, sürətli kommersiyalaşma	Elektronika, telekommunikasiya
Tayvan	Hsinchu Science Park	Universitet-sənaye əməkdaşlığı, R&D dəstəyi	Yarıkeçirici, IT, biotexnologiya

Mənbə: Müəllif tərəfindən hazırlanmışdır

Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis təcrübəsi göstərir ki, texnopolislərin uğurla fəaliyyət göstərməsi üçün üç əsas komponentin birləşməsi zəruridir. Birinci komponent universitetlər və tədqiqat institutlarıdır, yəni bilgi istehsalı mexanizmi. Universitetlər və R&D mərkəzləri elmi-tədqiqat fəaliyyətlərini həyata keçirərək yeni texnologiyalar, məhsul və proseslərin inkişafını təmin edir. Bu komponent innovasiya ekosisteminin intellektual təməlini təşkil edir, çünki yüksək keyfiyyətli tədqiqat nəticələri olmadan texnopolislərin davamlı fəaliyyəti mümkün deyil. Bundan əlavə, universitetlər tələbə və gənc mütəxəssisləri təlimatlandırmaqla insan kapitalının formalaşmasına da töhfə verir, beləliklə, texnoloji biliklər və bacarıqlar iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə ötürülür.

İkinci komponent dövlət siyasəti və maliyyə dəstəyidir. Dövlət texnopolislərin fəaliyyətini koordinasiya edir, qanunvericilik və inzibati mexanizmlərlə innovasiya mühitinin əlverişli olmasını təmin edir. Maliyyə dəstəyi, o cümlədən qrantlar, subsidiyalar, vergidən azadolmalar və investisiya təşviqləri texnopolislərdə fəaliyyət göstərən müəssisələrin və startapların layihələrini həyata keçirməsi üçün vacibdir. Dövlət həmçinin strateji planlama və regional inkişaf proqramları vasitəsilə texnopolislərin uzunmüddətli dayanıqlığını təmin edir. Bu komponent olmadan texnopolislərdə texnoloji transfer və kommersiyalaşma prosesləri zəif inkişaf edə bilər.

Üçüncü komponent sənaye müəssisələri və startaplardır, yəni kommersiyalaşma mexanizmi. Texnopolislərin əsas məqsədi yalnız bilik istehsalı deyil, həmin biliklərin praktik istifadəyə və iqtisadi faydaya çevrilməsidir. Sənaye müəssisələri və startaplar tədqiqat nəticələrini bazara çıxarır, məhsul və xidmətlərin istehsalına tətbiq edir, yeni iş yerləri yaradır və qeyri-neft sektorunda iqtisadi artımı stimullaşdırır. Startapların inkubasiyası və texnoparkların yaradılması bu komponentin mühüm hissəsidir, çünki onlar gənc sahibkarlar üçün resurs, mentorluq və maliyyə dəstəyi təmin edir.

Beləliklə, texnopolislərin effektiv fəaliyyəti yalnız bu üç komponentin – bilgi istehsalı (universitetlər və tədqiqat mərkəzləri), dövlət dəstəyi və maliyyə təminatı, eləcə də kommersiyalaşma mexanizmi (sənaye müəssisələri və startaplar) – qarşılıqlı inteqrasiyası və sinergetik təsiri ilə mümkündür. Şərqi Asiya təcrübəsi sübut edir ki, bu komponentlər arasında balans və qarşılıqlı əlaqə texnopolislərin innovasiya ekosistemində davamlı uğurunu təmin edən əsas amillərdən biridir. [5, s.1021].

Azərbaycanın qeyri-neft sektorunda texnopolis modelinin tətbiqi üçün bir sıra strateji üstünlüklər mövcuddur ki, bu da ölkənin innovasiya ekosisteminin inkişafı və yüksək texnologiyalı istehsalın təşviqi üçün əlverişli zəmin yaradır. Birinci üstünlük təhsil və elmi-tədqiqat infrastrukturunun

mövcudlüğdür. Azərbaycanda ADA Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti (BDU), Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) laboratoriyaları və digər elmi-tədqiqat mərkəzləri yüksək keyfiyyətli bilik istehsalına və tədqiqat fəaliyyətinə zəmin yaradır. Bu qurumlar texnopolis modelində bilgi istehsalı komponentini təmin edir və innovasiya yönümlü layihələr üçün integrasiya imkanları təqdim edir. Universitetlər və elmi-tədqiqat institutları arasında əməkdaşlıq, həmçinin gənc tədqiqatçı və startapçı kadrların yetişdirilməsi texnopolisin əsas elementlərindən biri olan insan kapitalının səmərəli istifadəsini təmin edir. [6, s.20].

Digər bir üstün cəhət isə dövlət tərəfindən göstərilən investisiya dəstəyidir. Azərbaycan Respublikasının “Azərbaycan 2030: İnnovasiya və Texnologiya Strategiyası” çərçivəsində qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəlmiş müxtəlif proqramlar, qrantlar, vergi güzəştləri və digər təşviq mexanizmləri texnopolis modelinin həyata keçirilməsi üçün əlverişli şərait yaradır. Dövlət siyasətinin bu dəstəyi yalnız maliyyə təminatı ilə məhdudlaşmır, həm də institusional koordinasiya, qanunvericilik dəstəyi və regional inkişaf proqramları vasitəsilə texnopolislərin dayanıqlılığını gücləndirir.

Habelə Azərbaycanın coğrafi mövqeyi və regional tranzit imkanları da Azərbaycanın qeyri-neft sektorunda texnopolis modelinin tətbiqi üçün strateji bir üstünlük sayıla bilər. Ölkə Avropa və Asiya arasında strateji məkanda yerləşir, bu da ixrac və investisiya imkanlarını genişləndirir, beynəlxalq texnologiya transferinin sürətlənməsinə şərait yaradır. Belə coğrafi üstünlük texnopolislərdə fəaliyyət göstərən müəssisələr üçün həm logistika, həm də bazar imkanları baxımından əhəmiyyətlidir. [7, s.101].

Texnopolis modellərinin Azərbaycana transferi üçün əsas prioritet sahələr müəyyənləşdirilmişdir. Bunlara aqrar texnologiyalar və emal, yüngül sənaye və tekstil innovasiyaları, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları (İKT) və proqram təminatı startapları, habelə biotexnologiya və farmasevtika daxildir. Bu sahələr yüksək texnologiyalı istehsalın, innovasiya yönümlü layihələrin və xarici investisiyaların cəlb olunması baxımından strateji əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın mövcud təhsil, elmi-tədqiqat və institusional infrastrukturu, dövlət dəstəyi və coğrafi üstünlükləri texnopolis modelinin uğurla tətbiqi üçün əlverişli zəmin yaradır. Bu da qeyri-neft sektorunda innovasiya ekosisteminin formalaşması, KOS-ların rəqabət qabiliyyətinin artırılması və ölkənin iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi üçün strateji əhəmiyyət daşıyır.

Nəticə. Aparılan tədqiqat göstərir ki, texnopolis modeli yalnız innovasiya və texnologiyaların inkişafını sürətləndirmir, həm də iqtisadiyyatın ümumi dayanıqlılığını artırır. Şərqi Asiya ölkələrinin təcrübəsi sübut edir ki, texnopolislər milli iqtisadi siyasət və strateji investisiya planlaması ilə sıx integrasiya olunarsa, həm regionlararası inkişaf balansını təmin etmək, həm də yerli KOS-ların qlobal bazarlarda rəqabət qabiliyyətini yüksəltmək mümkündür. Azərbaycanda texnopolis yanaşmasının tətbiqi qeyri-neft sektorunda həm məhsuldarlığın, həm də ixrac potensialının artırılmasına, innovasiya yönümlü startapların və tədqiqat layihələrinin maliyyə-ləşdirilməsinə şərait yaradacaq. Bundan əlavə, texnopolis infrastrukturu insan kapitalının daha səmərəli istifadəsinə, elmi-tədqiqat işlərinin kommersiyalaşdırılmasına və dövlət, biznes və akademik institutlar arasında uzunmüddətli əməkdaşlıq mexanizmlərinin formalaşmasına imkan verəcək. Nəticədə, texnopolislərin tətbiqi Azərbaycanın iqtisadiyyatının şaxələndirilməsinə, rəqabətqabiliyyətinin yüksəldilməsinə və regionlararası innovasiya mərkəzlərinin inkişafına strateji töhfə verəcəkdir.

Aparılan tədqiqatın nəticələrinə əsasən belə qənaətə gəlmək olar:

1. Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis təcrübəsi göstərir ki, dövlət dəstəyi, universitet-sənaye əməkdaşlığı, startapların inkişafı və xarici investisiyaların cəlb edilməsi texnopolis modelinin davamlılığını təmin edən əsas amillərdir.
2. Texnopolislərin tətbiqi innovasiya ekosisteminin formalaşmasına, texnologiyaların kommersiyalaşdırılmasına və qeyri-neft sektorunda yüksək texnologiyalı istehsalın genişlənməsinə mühüm töhfə verir.
3. Azərbaycanın qeyri-neft sektorunda texnopolis modelinin tətbiqi investisiya cəlbediciliyini artıracaq, KOS-ların innovasiya potensialını gücləndirəcək və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsini sürətləndirəcəkdir.

4. Tədqiqat göstərir ki, Şərqi Asiya təcrübəsinin milli şəraitə uyğun adaptasiyası üçün dövlət, biznes və akademik institutlar arasında effektiv əməkdaşlıq mexanizmlərinin yaradılması vacibdir.

5. Texnopolislərin yaradılması yalnız iqtisadi inkişaf üçün deyil, həm də insan kapitalının səmərəli istifadəsi, regionlararası balansın təmin olunması və rəqabətqabiliyyətli qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir.

İşin elmi yeniliyi və tətbiqi əhəmiyyəti: Məqalənin elmi yeniliyi ondan ibarətdir ki, Şərqi Asiya ölkələrinin texnopolis təcrübəsi sistemli şəkildə təhlil edilmiş, onların institusional və innovasiya idarəetmə mexanizmləri müəyyənləşdirilmiş və bu təcrübənin Azərbaycan reallığına uyğun adaptasiya imkanları qiymətləndirilmişdir. Həmçinin işdə qeyri-neft sektorunda KOS-ların investisiya cəlbediciliyinin artırılması və innovasiya yönümlü fəaliyyətin təşviqi üçün metodoloji əsaslar işlənmişdir.

Tədqiqatın nəticələri Azərbaycan üçün praktiki tövsiyələr təqdim edir; texnopolis modelinin tətbiqi qeyri-neft sektorunda innovasiya mühitinin gücləndirilməsinə, yüksək texnologiyalı istehsalın və ixrac potensialının artırılmasına, KOS-ların rəqabətqabiliyyətinin yüksəldilməsinə imkan yaradır. Həmçinin iş nəticələri dövlət orqanları və investisiya strategiyalarının hazırlanmasında elmi əsas kimi istifadə oluna bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Hüseyinov, T. (2019). Texnoparklar və innovasiya klasterlərinin ölkə iqtisadiyyatına təsiri. *İqtisadi Araşdırmalar Jurnalı*, 3(1), 45–63.
2. Glaeser, E. L., & Kerr, W. R. (2021). Clusters, innovation, and regional economic development. *Journal of Economic Geography*, 21 (3), 345–372. (<https://doi.org/10.1093/jeg/lbaa016>)
3. Lee, K., & Lim, C. (2019). Technological learning and industrial development in Korea (pp. 205–267). Oxford University Press.
4. Wang, J., & Zhao, X. (2020). Science parks and innovation clusters in China (pp. 97–155). Palgrave Macmillan.
5. Qian, H., & Acs, Z. J. (2020). Regional innovation systems and high-tech entrepreneurship in emerging economies. *Small Business Economics*, 54 (4), 1021–1040. (<https://doi.org/10.1007/s11187-019-00260-6>)
6. Əliyev, R., & Məmmədova, S. (2020). Azərbaycanın qeyri-neft sektorunda innovasiya infrastrukturunun inkişafı (pp. 15–78). Bakı: Bakı Biznes Universiteti Nəşriyyatı.
7. Həsənov, F., & Quliyev, E. (2022). Qeyri-neft sektorunda yüksək texnologiyalı istehsalın inkişafı: Təcrübə və perspektivlər. *Azərbaycan Elmi Jurnalı*, 12(4), 101–125.

УДК 330.34;

ОПЫТ ТЕХНОПОЛИСОВ СТРАН ВОСТОЧНОЙ АЗИИ И ПОТЕНЦИАЛ ТРАНСФЕРА В НЕНЕФТЯНОЙ СЕКТОР АЗЕРБАЙДЖАНА

Гюнай Гняз кызы Гашимова
Бакинский университет бизнеса
gunay.hesimova07@gmail.com

Резюме. В статье представлен всесторонний анализ опыта технополисов восточноазиатских стран (Японии, Южной Кореи, Китая и Тайваня), а также рассматриваются возможности применения данной модели в несырьевом секторе Азербайджана. Анализ показывает, что технополисы в значительной степени способствуют формированию инновационной экосистемы за счёт интеграции университетов, научно-исследовательских институтов и промышленных предприятий. Успешные примеры восточноазиатских стран подтверждают, что государственная поддержка, мобилизация

научного потенциала, развитие стартапов и привлечение иностранных инвестиций являются ключевыми факторами устойчивости модели технополиса.

С учётом приоритетов экономического развития Азербайджана установлено, что применение технополисного подхода в несырьевом секторе страны будет способствовать расширению инновационно-ориентированного производства, увеличению экспортного потенциала высокотехнологичной продукции и более эффективному использованию человеческого капитала. Основная научная новизна статьи заключается в том, что опыт восточноазиатских стран в сфере технополисов был системно проанализирован с точки зрения адаптационных возможностей к реалиям Азербайджана.

В исследовании сделан вывод, что внедрение технополисов в Азербайджане ускорит процесс диверсификации экономики, повысит конкурентоспособность и обеспечит новый этап регионального развития.

Ключевые слова: технополис, инновации, несырьевой сектор, трансфер технологий, Восточная Азия, Азербайджан.

UDC 330.34;

**TECHNOPOLIS EXPERIENCE OF EAST ASIAN COUNTRIES AND TRANSFER
POTENTIAL TO THE NON-OIL SECTOR OF AZERBAIJAN**

Gunay Gnyaz gizi Hashimova
Baku Business University
gunay.hesimova07@gmail.com

***Summary.** The article provides a comprehensive analysis of the technopolis experience of East Asian countries (Japan, South Korea, China, and Taiwan) and examines the possibilities of applying this model to Azerbaijan's non-oil sector. The analysis demonstrates that technopolises contribute significantly to the formation of an innovation ecosystem by ensuring integration among universities, research institutes, and industrial enterprises. The successful cases of East Asian countries confirm that government support, mobilization of scientific potential, development of start-ups, and attraction of foreign investment are the key factors ensuring the sustainability of the technopolis model.*

Taking into account Azerbaijan's economic development priorities, it has been determined that the application of the technopolis approach in the country's non-oil sector will foster the expansion of innovation-oriented production, enhance the export potential of high-tech products, and ensure more efficient utilization of human capital. The main scientific novelty of the article lies in the fact that the technopolis experience of East Asian countries has been systematically analyzed in terms of adaptation opportunities to the realities of Azerbaijan.

The research concludes that the implementation of technopolises in Azerbaijan will accelerate the diversification process of the economy, increase competitiveness, and ensure a new stage of regional development.

Keywords: technopolis, innovation, non-oil sector, technology transfer, East Asia, Azerbaijan

Redaksiyaya daxilolma: 20.11.2025

Çapa qəbul olunma: 15.04.2025

